

Dominica Sánchez: el pla que conforma

L'escultura va patir una gran revolució al segle XX quan va passar de ser el resultat d'esculpir en un bloc de marbre o de tallar un tac de fusta. Una primera ruptura va aparèixer amb Rodin que va fragmentar els cossos humans i va trobar una mateixa -o més gran- expressivitat en els seus tors amputats. I, sobretot, va començar a prendre importància l'espai del voltant i l'espai que hauria hagut d'ocupar un cap o un membre desapareguts. El rus Archipenko, el 1912, va començar a crear escultures on el buit adquiria tanta importància plàstica com el sòlid, utilitzant forats i concavitats. I el futurista Umberto Boccioni va concedir una forma sòlida al moviment i a l'espai circumdant en el seu Desenvolupament d'una ampolla en l'espai de 1912. Aquest mateix any, Picasso realitzava la seva Guitarra amb làmines de metall i amb sòlids i buits que no es corresponien, mimèticament, a la realitat. A partir d'aquí, van ser moltes les invencions del desplegament de plans en l'espai: citem, per exemple, el Cap de Naum Gabo i, sobretot, les construccions de Rodchenko, totes elles obres mestres d'aquesta escultura

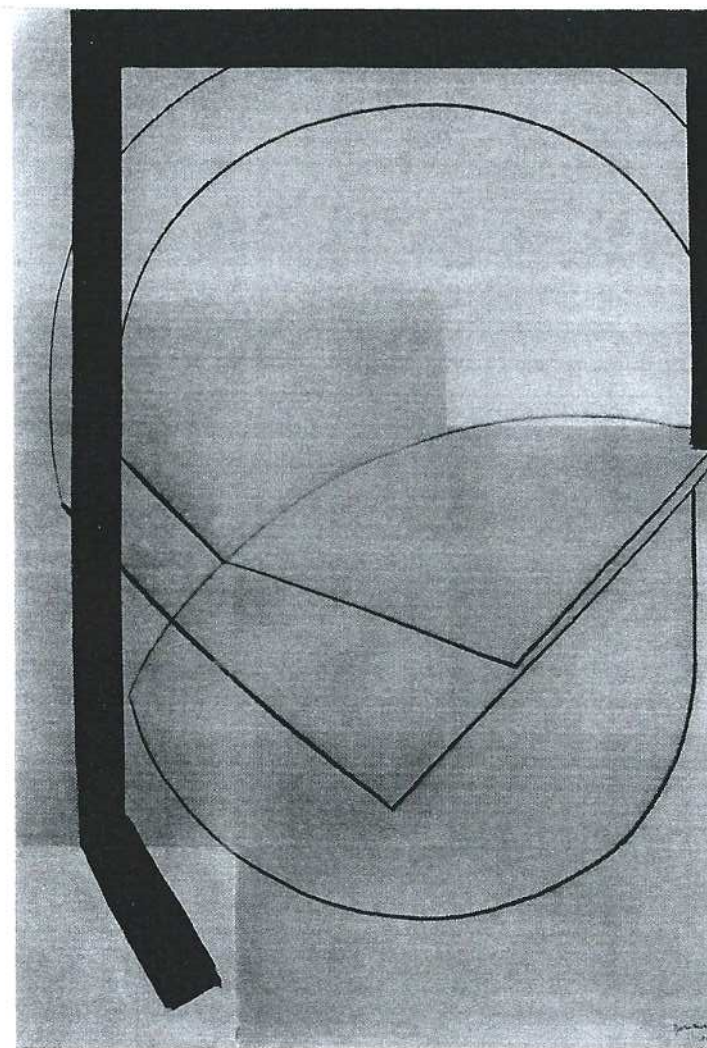
innovadora. Naum Gabo, en el seu anomenat Manifest Realista (que no té res a veure amb el realisme), publicat el 1920, va separar el volum de la massa física. "Neguem el volum com a expressió de l'espai", "Refusem la massa física" va escriure l'artista. El seu germà Pevsner aconseguí troballes paral·leles, d'alguna forma continuades, molts anys després, pel suís Max Bill. Del constructivisme dels anys vint podríem passar al Juli González dels anys trenta, el qual va realitzar escultures com dibuixos a l'espai i va iniciar l'ús del ferro soldat en l'escultura (ensenyant, per cert, la tècnica a Picasso). Després, i a Espanya, aquesta tendència constructiva del ferro es va estendre en noms com Oteiza i Palazuelo.

Dominica Sánchez està immersa en aquesta tradició de l'escultura constructiva enfront de la tradicional de la talla i el modelat. Per aconseguir les seves escultures, Dominica Sánchez realitza primer models en cartró i després els passa a ferro i solda els plans corbats.

Aquestes escultures reposen sobre una superfície amb punts de recolzament llargs o curts però les seves formes mostren variacions múltiples: són essencialment abstractes, però en algunes d'elles la temptació metafòrica és molt forta: corol·les, fruits, elements arquitectònics ens són suggerits quan es contemplen detingudament.

Per la seva part, els dibuixos són autònoms, de gran format, i mai esbossos per a les escultures. Són formes geomètriques planes, dibuixades amb grafit, que tenen la virtut de suggerir ombres de grans volums. Aquestes formes rotundes es complementen amb traços de llapis més fi que dibuixen formes arrodonides que completen, o al contrari, contrasten amb les anteriors. Són dibuixos que procedeixen de la tradició cubista però són tan sobris com un Ben Nicholson o un Luis Fernández. Són una lliçó de refinada austeritat i, al mateix temps, estan plens de contundència i d'una "natural" monumentalitat. Semblen ser el resultat d'una llarga reflexió sobre el llenguatge abstracte, una cosa difícil de trobar avui en dia.

Victoria Combalía
Setembre 09

Portada: "Im a lool to want you", carbó i pastell sobre paper Arches
1- S/T, planxa de ferro
2- S/T, carbó i pastell sobre paper Arches
3- S/T, carbó i pastell sobre paper Arches